

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee Arvamus teemal

- „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiive 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta, 2002/19/EÜ elektroonilistele sidevõrkudele ja nendega seotud vahenditele juurdepääsu ja vastastikuse sidumise kohta ning 2002/20/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud lubade andmise kohta”
- „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2002/22/EÜ universaalteenuse ning kasutajate õiguste kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste puhul, direktiivi 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatus kaitset elektroonilise side sektoris, ning määrust (EÜ) nr 2006/2004 tarbijakaitsealase koostöö kohta”
- „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa Elektroonilise Side Turu Amet”

KOM(2007) 697 lõplik — 2007/0247 (COD)

KOM(2007) 698 lõplik — 2007/0248 (COD)

KOM(2007) 699 lõplik — 2007/0249 (COD)

(2008/C 224/11)

10. detsembril 2007 otsustas Euroopa Komisjon vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklile 95 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmistes küsimustes:

„Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiive 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta, 2002/19/EÜ elektroonilistele sidevõrkudele ja nendega seotud vahenditele juurdepääsu ja vastastikuse sidumise kohta ning 2002/20/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud lubade andmise kohta”

„Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2002/22/EÜ universaalteenuse ning kasutajate õiguste kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste puhul, direktiivi 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatus kaitset elektroonilise side sektoris, ning määrust (EÜ) nr 2006/2004 tarbijakaitsealase koostöö kohta”

„Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa Elektroonilise Side Turu Amet”

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutava transpordi, energeetika, infrastruktuuri ja infoühiskonna sektiooni arvamus võeti vastu 8. mail 2008. Raportöör oli Bernardo Hernández Bataller.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 445. istungjärgul 28—29. mail 2008 (29. mai istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 80 ja erapooletuks jäi 1.

1. Järeldused ja soovitused

1.1 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee toetab komisjoni eesmärke saavutada elektroonilise side turul kasutajate jaoks maksimaalne kasu, jälgida, et ei esineks konkurentsimoonusi ega -piiranguid, soodustada tõhusaid investeeringuid infrastruktuuri ja arendada uuendustegevust ning edendada raadiosageduste ja numeratsiooniresursside tõhusat kasutust ja juhtimist.

1.2 Et elektroonilise side sektorit iseloomustab tehnoloogilise uuendustegevuse kõrge tase ja äärmiselt dünaamilised turud, on komitee arvates elektroonilise side raamistiku reguleerimismudel ja kavandatavad muudatused sobivad. Need põhinevad järgmistel aspektidel:

1.2.1 detsentraliseeritud reguleerimine liikmesriikides, millega tehakse riikide asutustele ülesandeks jälgida turge ühiste põhimõtete ja menetluste kohaselt. Samal ajal tugevdatakse riikide reguleerivate asutuste sõltumatust, nende igapäevast juhtimist ja kaalutusõigust, tagades, et neil oleks oma sõltumatu eelarve ja piisavad inimressursid ning et nad tugevdaksid oma rakendusvoimet, et tõhustada reguleeriva raamistiku rakendamist;

1.2.2 siseturu kindlustamine, andes komisjonile teatud volitusi seoses rahvusvaheliste turgudega, mis ületavad ühe liikmesriigi piire;

1.2.3 õigusaktide ühtlustamine, ajakohastades teatud sätteid, et kohandada neid tehnoloogia ja turu arenguga, ning tühistades sätteid, mis on iganenud või üleliigsed;

1.2.4 spektrihalduse tõhusa strateegia kehtestamine, et luua ühine Euroopa teaberuum;

1.2.5 erandjuhtudel ja komisjoni eelneval nõusolekul funktsionaalse eraldamise kasutamine riikide reguleerivate asutuste poolt, et tagada kõikidele järgmise tasandi ettevõtjatele — sealhulgas vertikaalselt integreeritud ettevõtja järgmise tasandi üksustele — täiesti võrdsed juurdepääsuteenused;

1.2.6 usaldusväärse ja tõhusa andmeedastuse saavutamine elektrooniliste sidevõrkude abil. Selleks peaks amet toetama vajalike tehniliste ja korralduslike turvameetmete ühtlustamist, andes eksperdiabi;

1.2.7 tarbijate õiguste tugevdamine lepingute teatud aspektide, teabe selguse ja avaldamise, teenuste kättesaadavuse, teabe- ja hädaabiteenuste ning numbrite liikuvuse osas. Vaatamata eelöeldule ei küündi ettepanekud asutamislepingus sätestatud kõrgele tarbijakaitsetasemele, sest neis ei käsitleta selliseid aspekte nagu ettevõtjate klienditeeninduse reguleerimine, minimaalsed kvaliteedinõuded, karistustingimused ning teenuste ja lõppseadmete ühishangete eeldused;

1.2.8 eraelu puutumatuse kaitse tugevdamine, kuigi kõik ettepanekud ei lähe piisavalt kaugele. Näiteks seoses kaitsega rämpsposti eest tuleks komitee arvates ühemõtteliselt lähtuda põhimõttest, et kaubanduslike teadaannete saatmiseks tuleb saada tarbija selgesõnaline eelnev nõusolek.

1.3 Komitee peab väga positiivseks lõppseadmete hõlmamist reguleeriva raamistiku kohaldamisalasse, sest see parandab puuetega lõppkasutajate jaoks e-juurdepääsu. Samuti peab komitee positiivseks siduvate universaalteenuse meetmete kehtestamist puuetega kasutajate abistamiseks, soodustades juurdepääsu üldkasutatavatele telefoniteenustele (sh hädaabiteenused, telefoninumbrite teabeteenused ja telefoniraamatud) võrdväärselt teiste lõppkasutajatega ning võttes ka muid konkreetseid meetmeid.

1.4 Oluline on lihtsustamine ja halduskulude vähendamine. Spektrihalduse paindlikkuse suurendamisega lihtsustatakse haldusmenetlusi ja ettevõtjate spektrikasutust. Komitee peab vajalikuks piiratud tehniliste erandite ning samuti ulatuslikumate erandite olemasolu, et saavutada üldhuvi pakkuvaid eesmärke. Neid erandeid kehtestaksid liikmesriigid sellistes valdkondades nagu kultuuriline ja keeleline mitmekesisus, sõnavabadus ja sidekanalite paljusus, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse edendamise, inimelude kaitse. Seejuures tuleb arvestada kõigi liikmesriikide tehnilisi, sotsiaalseid, kultuurilisi ja poliitilisi vajadusi, vastavalt riigi õigusaktides kooskõlas ELi õigusega sätestatule.

1.5 Euroopa Elektroonilise Side Turu Ameti loomine komisjonist sõltumatu ametina, mis tugevdab riikide reguleerivate asutuste pädevust, võib olla väga kasulik, sest sellega antakse vahendid Euroopa Komisjoni ning riikide reguleerivate asutuste vahelise tõhusa partnerluse loomiseks neis valdkondades, kus on vaja ühtsust Euroopa tasandil, nagu turu määramine, analüüs ja lahendused, raadiospektri kasutuse ühtlustamine või rahvusvaheliste turgude määramine.

2. Sissejuhatus

2.1 2002. aastal kiideti heaks telekommunikatsioonituru reform, mille tulemusel loodi (kõiki tava- ja traadita satelliit- ja maasidevõrke hõlmav) elektroonilise side reguleeriv raamistik, mis koosneb raamdirektiivist, juurdepääsu käsitlevast direktiivist, loadirektiivist, universaalteenuse direktiivist ning direktiivist, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris.

2.2 Kõnealune ELi elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste reguleeriv raamistik koostati selleks, et võimaldada uutele ettevõtjatele juurdepääsu olemasolevale infrastruktuurile, soodustada investeringuid alternatiivsetesse infrastruktuuridesse ning pakkuda tarbijatele suuremat valikut ja madalamaid hindu.

2.3 Kehtiva raamistiku reguleerimismudeli alus on detsentraliseeritud reguleerimine liikmesriikides, millega tehakse riikide asutustele ülesandeks jälgida turge ühiste põhimõtete ja menetluste kohaselt.

2.4 Raamistik sätestab ühtlustamise miinimumtaseme, jättes rakendusmeetmete kindlaksmääramise liikmesriikide või nende reguleerivate asutuste ülesandeks.

2.5 Raamdirektiiviga seatakse eesmärk vähendada turul valitseva konkurentsi arendes järk-järgult kõnealuse sektori ennetavaid eeskirju. Seda tehakse komisjoni soovitusel, milles määratakse kindlaks need kauba- ja teenuseturud, mille puhul võiksid ennetavad eeskirjad olla põhjendatud.

2.5.1 Eelneva regulatiivse sekkumise eesmärk on tuua kasu tarbijatele ja tagada jaeturgude konkurentsivõime. Kuna toodete ja teenuste omadused ning nõudluse ja pakkumise asendusvõimalused muutuvad, siis võib aja jooksul muutuda „asjaomaste turgude” mõiste, nagu osutati komisjoni 17. detsembri 2007. aasta soovitusel⁽¹⁾.

⁽¹⁾ ELT L 344, 28.12.2007, lk 65.

3. Komisjoni ettepanekud

3.1 Komisjon teeb ettepaneku kehtivad elektroonilist sidet reguleerivad Euroopa õigusaktid (edaspidi „reguleeriv raamistik“) ulatuslikult läbi vaadata, esitades korruga:

— kaks direktiivi ettepanekut: ühega muudetakse raamdirektiivi, juurdepääsu direktiivi ja loadirektiivi ning teisega universaalteenuse direktiivi ja eraelu puutumatuset käsitlevat direktiivi;

— ühe määruse ettepaneku, millega luuakse Euroopa Elektroonilise Side Turu Amet (edaspidi „amet“).

3.2 Lühidalt on nende ettepanekute eesmärk reguleerida Euroopa elektroonilise side nn muudetud reguleerivat raamistikku, viies selle vastavusse riikide reguleerivate asutuste, ettevõtjate ning kaupade ja teenuste tarbijate nõudmistega.

3.3 Eesmärk on luua digitaalrajanduse terviklik nn muudetud reguleeriv raamistik, mis kasutaks parimal võimalikul viisil ära siseturu edusamme. Ettepanekud puudutavad järgmisi teemasid.

3.4 Raamdirektiivi, loadirektiivi ja juurdepääsu direktiivi muutmise ettepanekuga

a) tagatakse seoses spektrihaldusega, et tehnoloogia ja teenuse neutraalsuse põhimõttest erandite kehtestamisel, sealhulgas üldhuvi pakkuvate eesmärkide täitmisel, konsulteerivad liikmesriigid sidusrühmadega;

b) suurendatakse reguleeriva raamistiku terviklikkust, muutes otstarbekamaks mitu turu ülevaatamise menetluse osa, lisades sealjuures võimaluse, et komisjon võtab turuanalüüsi üle juhul, kui riigi reguleeriv asutus oma ülesannete täitmisega oluliselt hilineb;

c) parandatakse võrkude terviklikkust ja turvalisust, tugevdades olemasolevaid kohustusi, ning laiendatakse terviklikkuse nõudeid telefonivõrkudelt mobiilside- ja IP-võrkudele;

d) tugevdatakse sidusrühmade õiguslikke tagatisi, määratledes riikide reguleerivate asutuste sõltumatuse kriteeriumid, ning tunnustatakse õigust esitada kaebusi riikide reguleerivate asutuste otsuste kohta ja võimalust peatada nende võetud meetmed, et hoida kiireloomulistel juhtudel ära tõsine ja korvamatu kahju;

e) hoolitsetakse haavatavate rühmade vajaduste eest, lisades lõppeadmete tehnilisi nõudeid puuetega inimeste jaoks e-juurdepääsu parandamiseks ning ajakohastades riikide reguleerivate asutuste eesmärke seoses vanemas eas ja sotsiaalsete erivajadustega kasutajatega;

f) võimaldatakse riikide reguleerivatel asutustel kasutada funktsionaalset eraldamist eelneval kokkuleppel komisjoniga;

g) kehtestatakse ühine valikumenetlus;

h) tugevdatakse riikide reguleerivate asutuste rakendusvolitusi. Riikide reguleerivad asutused peavad saama kehtestada üldlubbade eritingimusi, et tagada puuetega kasutajate jaoks juurdepääs, kaitsta autori- ja intellektuaalomandiõigusi ning tagada ametivõimude teated vahetu ohu korral.

3.5 Ettepanekuga, millega muudetakse universaalteenuse skeemi, isikuandmete töötlemist, eraelu puutumatuset, elektroonilise side kasutajate õigusi ning tarbijakaitsealast koostööd, arendatakse edasi edusamme, mida komisjoni õigusaktidega on kõnealuses sektoris juba saavutatud.

3.5.1 Tunnistatakse, et konkurentsist üksi ei piisa kõikide kodanike vajaduste rahuldamiseks ja kasutajate õiguste kaitsmiseks; seepärast lisatakse universaalteenust, kasutajate õigusi ja isikuandmete kaitset kindlustavad erisätted.

3.5.2 Eelkõige on ettepaneku eesmärk parandada hindade läbipaistvust ja teabe avaldamist lõpptarbijatele, nõudes ettevõtjalt võrreldava, piisava ja ajakohase teabe avaldamist hõlpsasti juurdepääsetaval kujul ning volitades riikide reguleerivaid asutusi nõudma ettevõtjalt nende kohustuste täitmist.

3.5.3 Lisatakse mitmeid numbriliikuvust käsitlevaid sätteid, mille alusel saavad tarbijad hõlpsasti teenuseosutajat vahetada (numbrite liikuvuse maksimumtähtajaks kehtestatakse üks tööpäev ning riikide reguleerivaid asutusi volitatakse hoidma ära numbriliikuvuse takistamine teenuseosutajate poolt). Täiustatakse hädaabi teenustele helistajate asukohaga seotud teabe nõudmist, näiteks kohustust edastada teavet selliseid kõnesid vastuvõtivatele asutustele.

3.5.4 Liikmesriikide võimalus võtta puuetega kasutajate abistamiseks vastu erimeetmeid asendatakse selgesõnalise kohustusega seda teha, võimaldades riikide reguleerivatel asutustel nõuda ettevõtjalt puuetega kasutajaid huvitava teabe avaldamist.

3.5.5 Lisaks sellele antakse riikide reguleerivatele asutustele õigus ära hoida teenuse kvaliteedi halvenemist, kehtestades lõpptarbijatele osutatavate võrguteenuste kvaliteedi miinimumtaseme, ning valvata jaemüügitariifide järele, kui universaalteenuse osutajaks ei määrata ühtki ettevõtjat.

3.5.6 Võetakse ka meetmeid tagamaks, et lõppkasutajaid teavitatakse nende isikuandmete kadumist või väärkasutust põhjustavast turvanõuete rikkumisest ning ettevaatusabinõudest, mida lõppkasutajatel on võimalik rakendada sellest tuleneva kahju minimeerimiseks.

3.5.7 Sellega kooskõlas keelatakse kasutada nuhkvara ja muud õelvara, olenemata selle kasutaja seadmesse installeerimise meetodist. Võitlust soovimatute kaubanduslike teadaannetega tugevdatakse sättega, mis võimaldab Interneti-teenuse osutajatel võtta rämpsposti saatjate vastu õiguslikke meetmeid.

3.6 Samuti väärrib märkimist ettepanek luua Euroopa Parlamendi ees aruandekohustuslik asutus, mille reguleerivate asutuste nõukogusse kuuluvad kõikide ELi liikmesriikide reguleerivate asutuste juhid ja mis asendab Euroopa reguleerivate asutuste töörühma ⁽²⁾.

3.6.1 Nimetatud asutus annab komisjonile nõu teatavate otsuste vastuvõtmisel, tegutseb ELi tasandil elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste eksperdikeskusena ning võtab üle Euroopa Võrgu- ja Infoturbeameti (ENISA) ülesanded.

4. Üldised märkused

4.1 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee tervitab komisjoni ettepanekuid, mille eesmärk on leida lahendusi vajadusele reguleerida ja hallata üle-euroopalist elektroonilise side turgu.

4.1.1 Komitee toetab komisjoni eesmärki avada telekommunikatsiooniturud veelgi enam konkurentsile ja suurendada investeeringuid suure edastuskiirusega võrkudesse (sealhulgas kõikidesse tava-, mobiil- ja satelliitsidetehnoloogiatesse) ⁽³⁾ ning samuti eesmärki tagada audiovisuaalteenuste digitaliseerimise kontekstis tuleviku Internet, mis põhineb asjadel ja semantilisel võrgul, ning optimeeritud spektrihaldus siseturul. See vastab hea tehnilise kvaliteediga telekommunikatsioonivõrkudele ja -teenustele juurdepääsu vajavate tarbijate ja ettevõtete ühistele huvidele.

4.1.2 Komitee märgib, et telekommunikatsioonisektori praegune õiguslik raamistik on võimaldanud

— teha olulisi edusamme avatumate ja dünaamilisemate turgude suunas, nagu on osutatud komisjoni 12. aruandes telekommunikatsiooni õigusliku raamistiku rakendamise kohta;

— võidelda ettevõtjate suure ebavõrdsusega, mis tuleneb vanade riigimonopolide päritud eelistest.

4.2 Komitee peab positiivseks ka seda, et ettepanekutes sätestatud õiguskorda laiendatakse elektroonilise side valdkonnale ja seega kõikidele sellega hõlmatud edastus- ja teenindusvõrkudele.

4.3 Lisaks eespool mainitud puhttehniliste ja haldusaspektide parandamisele tervitab komitee ka paljusid sätteid, mille konkreetne eesmärk on tugevdada elektrooniliste sideteenuste

kasutajate õigusi ning ettevõtjate protseduurilisi ja halduslikke tagatisi, mis võimaldavad neid õigusi tegelikult kasutada (asjassepuutuvate isikute õigus ärakuulamisele, otsuste põhjendamise kohustus, ennetusmeetmed ja kaebuse esitamise õigus). Nimetatud tagatiste rakendamisega järgitakse õigust heale haldusele, mis on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 41.

4.4 Komitee tervitab eriti asjaolu, et ettepanekutes võetakse arvesse komitee varasemates arvamustest esitatud palveid seoses järgmisega:

— nõue, et liikmesriigid võtaksid konkreetseid meetmeid puuetega kasutajate abistamiseks, ⁽⁴⁾ et saavutada Euroopa Liidu põhiõiguste harta ning ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni eesmärgid;

— üldised spektrihalduspõhimõtted, mis on üldsuse huvides ja mida tuleb hallata majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnaaspekte arvestades, peaksid lisaks tehnoloogia ja teenuse neutraalsusele tagama kultuurilise ja keelelise mitmekesisuse, sõnavabaduse ja sidekanalite paljususe ning peegeldama kõikide liikmesriikide tehnilisi, sotsiaalseid, kultuurilisi ja poliitilisi vajadusi ⁽⁵⁾.

4.4.1 Kultuurilise ja keelelise mitmekesisuse tagamiseks on samuti vaja, et mõne keele diakriitiliste märkidega tähed või kirillitsa, kreeka või muud tähemärgid ei muutuks e-kirjades loetamatuks. Nimetatud tähti sisaldavate SMSide saatmine ei tohi olla kallim.

4.5 Komitee toetab ka komisjoni neid ettepanekuid, mis puudutavad eelkõige järgmist:

a) turuanalüüsi menetluste lihtsustamine, mis leevendaks riikide reguleerivate asutuste halduskoormust ja vähendaks ettevõtjate halduskulusid;

b) võrkude turvalisuse ja terviklikkuse parandamine, tagades elektrooniliste sideteenuste usaldusväärse kasutuse;

c) riikide reguleerivate asutuste sõltumatus tugevdamine, piirates teiste avalik-õiguslike asutuste võimalikku mõju reguleeriva asutuse igapäevasele juhtimisele ning tagades talle oma sõltumatu eelarve ning piisavad inimressursid.

5. Konkreetsete märkused

5.1 Et komisjoni ettepanekute eesmärk on esiteks võtta vastu meetmed elektroonilist sidet reguleerivate riiklike õigusaktide ühtlustamiseks ja teiseks luua uus riigiülene organ, soovib komitee rõhutada, et ettepanekud peaksid tuginema üksnes Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklile 95.

⁽²⁾ Töörühm loodi komisjoni 29. juuli 2002. aasta otsusega 2002/627/EÜ, mida muudeti viimati komisjoni 6. detsembri 2007. aasta otsusega 2004/641/EÜ, ELT L 323, 8.12.2007, lk 43.

⁽³⁾ ELT C 44, 16.2.2008, lk 50, raportöör Daniel Retureau.

⁽⁴⁾ Ettevalmistav arvamus teemal „Tulevased õigusaktid e-juurdepääsetavuse valdkonnas”, ELT C 175, 27.7.2007, lk 91–95.

⁽⁵⁾ ELT C 151, 17.6.2008, lk 25.

5.1.1 Nimetatud säte võib olla asjakohane ja piisav alus kõnealuste eesmärkide saavutamiseks, ⁽⁶⁾ kuid Euroopa Kohtu pretse-dendiõiguse kohaselt peab komisjon tagama, et vastuvõetud meetmed avaldaksid riiklikele seadustele tegelikku mõju (võimaldades neid muuta) ja reguleeriks riigiülesel tasandil ammenda-valt kõiki neid aspekte, millest peaksid kasu saama tarbijad ja elektroonilise side kasutajad, samuti ettepanekutes kehtestatud õiguslike ja protseduuriliste tagatistega seotud aspekte ⁽⁷⁾.

5.1.2 Lühidalt öeldes ei tohiks tulevase riigiülese reguleeriva raamistiku vastuvõtmisel piirduda elektroonilise side sektorit reguleeriva kehtiva riigiülese raamistiku ainuüksi kosmeetilise muutmisega.

5.1.3 See kehtib ka ameti loomise kohta, mille olemasolu on täielikult põhjendatud juhul, kui amet suudab aidata järjepidevalt ja tõhusalt rakendada kavandatavaid sätteid, mille eest ta talle antud konkreetsete volituste alusel vastutab.

5.1.4 Kõnealuse ameti loomine vastab subsidiaarsuse põhi-mõttele, sest praegune koostöö

- a) ei ole hästi struktureeritud ja selle mehhanismid ei ole tõhusad, mis killustab siseturgu;
- b) ei taga eri liikmesriikides asuvatele ettevõtjatele võrdseid tingimusi;
- c) takistab saamast kasu, mida tarbijatele tooksid konkurentsivõime ja piiriüleseid teenused.

5.1.5 Ameti loomine vastab ka proportsionaalsuse põhimõttele, sest see võimaldab luua tulemusliku partnerluse komisjoni ja riikide reguleerivate asutuste vahel nendes küsimustes, mille puhul on vaja ühtsust Euroopa tasandil.

5.2 Reguleeriva raamistiku kohaselt peaks amet olema riikide reguleerivate asutuste ainus koostööfoorum oma ülesannete täit-misel.

5.2.1 Komitee ootab ameti tegevuse eelolevat hindamist taga-maks, et ameti tegevus põhineb läbipaistvusel, aruandekohus-tusel ja sõltumatusel ning et riikide reguleerivate asutuste voli-tusi on tugevdatud, andes neil tugeva ja läbipaistva aluse ühen-duse õiguses.

5.3 Teisest küljest on seoses kavandatava reguleeriva raamis-tiku õigusliku poolega tähtis teadvustada, kui oluline on kohal-dada sektori reguleerimisel konkreetseid kriteeriume, samuti siseturul vaba konkurentsi põhimõtteid ja eeskirju ⁽⁸⁾. See kehtib eriti kõnealuse sektori kohta, kus erinevalt siseturu teistest sekto-ritest on vajalik eelnev regulatiivne sekkumine koos asjaomase turu keeruka majandusanalüüsiga ⁽⁹⁾.

⁽⁶⁾ Euroopa Kohtu 2. mai 2006. aasta otsus kohtuasjas C-436/03.

⁽⁷⁾ *Ibid.* Õiguslik raamistik, punktid 44 ja 45.

⁽⁸⁾ Vt Bavasso, A. „Electronics Communications: A New Paradigm for European Regulation”, CML Rev. 41, 2004, lk 110 jj.

⁽⁹⁾ De Strel, A. „The Integration of Competition Law Principles in the New European Regulatory Framework for Electronics Communications”, World Competition, 26, 2003, lk 497.

5.3.1 Komitee toetab reguleeriva raamistiku eesmärki vähen-dada turul valitseva konkurentsi arendes järk-järgult kõnealuse sektori ennetavaid eeskirju, nagu komisjon on tasapisi ka teinud, näiteks 17. detsembri 2007. aasta soovitusena. Komitee loodab, et kuna elektroonilise side turud on dünaamilised, muudab toodete ja teenuste omaduste ning nende asendusvõimaluste areng selliste sekkumismetmete kasutamise ebavajalikuks.

5.3.2 Komitee leiab, et funktsionaalne eraldamine on erandlik meede, mida tuleks kohaldada harva. Funktsionaalset eraldamist saaksid kehtestada vaid riikide reguleerivad asutused eelneval kokkuleppel komisjoniga, kes peab taotlema uue ameti arva-must.

5.3.3 Selline lahendus võib olla põhjendatud vaid juhul, kui mitmel asjaomasel turul ei ole suudetud pika aja jooksul saavu-tada tegelikku mittediskrimineerimist, kui infrastruktuuralase konkurentsi võimalus on mõistlikus ajalisel perspektiivis väike või olematu ning kui eelnevalt on võetud üks või mitu muud sobivat meetet.

5.4 Kõnealuse sektori suhtes kavandatavad erisätted ei hõlma aga teatavaid olulisi küsimusi, mis mõjutavad ettevõtjate ja teenuseosutajate vahelise vaba konkurentsi tõhusat ja läbipaistvat rakendamist üleeuroopalisel turul, ega kasutajate õiguste teata-vaid sisulisi aspekte.

5.5 Esiteks tuleks selgitada mõiste „riigi julgeolek” ulatust, mille kaitsmine on liikmesriikide ainuvastutuses vastavalt Lissa-boni lepinguga muudetud Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 3a lõike 2 viimasele alapunktile.

5.5.1 Reguleerimata õiguste tunnistamine võimaldaks märki-misväärselt kaalutusõigust selliste põhjuste ja meetmete kind-lakstegemisel, mis võiksid riigi julgeoleku seisukohalt põhjen-dada erandite tegemist komisjoni ettepanekutes sisalduvate vald-kondlike ja konkurentsioiguslike eeskirjade ja põhimõtete kohal-damisel.

5.5.2 Elektroonilise side sektoris kehtivad praegu riiklikud eeskirjad, mis jätavad liikmesriikide ülesandeks teha kindlaks need telekommunikatsioonivõrgud, -teenused, -rajatised ja -seadmed, mille tegevus on oluline riigikaitse ja avaliku julgeoleku seisukohalt ⁽¹⁰⁾. Sellega seoses meenutab komitee, et üks kasulik allikas võiks olla GALILEO projekti rakendamisel kasuta-tavad tavad.

⁽¹⁰⁾ Nende küsimuste üksikasjalikum analüüsi vt Carlos J. Moreiro González, „Las cláusulas de Seguridad Nacional”, Iustel, 2007, lk 26–31 ja 53–64.

5.6 Sotsiaalse, majandusliku ja territoriaalse ühtekuuluvuse säilitamiseks uute võrguinfrastruktuuride, eriti nn uue põlvkonna võrkude loomisel peavad ametiasutused kõrgtehnoloogilise elektroonilise side turu loomiseks vastavalt ELi õigusele ja demokraatlikele põhimõtetele edendama majanduslikke ja sotsiaalseid edusamme ning suurt tööhoivet, saavutades seeläbi tasakaalustatud ja jätkusuutliku arengu.

5.6.1 Sekkumismeetmed peavad aitama avaliku sektori (eelkõige kohalike omavalitsuste) poolse rahastamisega edendada uue põlvkonna võrkude tulevast kasutuselevõtmist nii, et see ei mõjutaks tehnoloogilist neutraalsust ja et kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega välditaks võrguressursside asjatut dubleerimist.

5.7 Mis puudutab kavandatava reguleeriva raamistiku mõju kasutajate õigustele, siis mõnel juhul on vajalik konkreetset analüüsida üldhuviteenustele juurdepääsu õiguste kaitset⁽¹⁾ (juurdepääsuõigusi tunnustatakse Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 36 põhiõigusena ning reguleeritakse Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikliga 16 ja asutamislepingutele lisatud protokolliga nr 9) ja vaba konkurentsi kaitset, mis ei ole ELi konkreetne eesmärk Lissaboni lepingu artiklis 3, vaid mida reguleerib sellekohane määrus, mis järgib asutamislepingutele lisatud, siseturgu ja konkurentsi käsitlevat protokollit.

5.7.1 Ehkki komitee tervitab asjaolu, et universaalteenust käsitleva ettepanekuga luuakse liikmesriikides konsultatsioonimehhanism, mis tagab otsuste tegemisel tarbijate huvide arvessevõtmise, avaldab komitee kahetsust, et mitte üheski sättes ei viidata organiseeritud kodanikuühiskonna rollile pädevate riigijärgsete organitega konsulteerimisel ja nende otsustusprotsessis osalemisel tagamaks, et sobivate meetmetega kindlustatakse kõnealuste sätete tulemuslik rakendamine ELis.

5.7.2 Universaalteenuse füüsiliste aspektidega seoses ootab komitee enne oma lõpliku seisukoha avaldamist komisjoni selleteemalist ettepanekut, mis avaldatakse käesoleval aastal. Seniks kordab komitee⁽²⁾ peamisi põhimõtteid, mida komitee arvates tuleb järgida:

- a) juurdepääs kvaliteetsetele ning õiglaste, sobivate ja taskukohaste hindadega teenustele;
- b) üldsuse kiire lairibajuurdepääs teabele ja nüüdisaegsetele telekommunikatsiooniteenustele kõikides piirkondades;
- c) kõikide tarbijate juurdepääsu tagamine olenemata nende sissetulekust või asukohast, tagades neile õiguse võrdsetele tariifidele;

⁽¹⁾ Vt arvamust CESE 267/2008 (vastu võetud 14.2.2008) ja arvamust 976/2006 (vastu võetud 12.7.2006), raportöör Raymond Hencks.

⁽²⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee täiskogu istungjärgul 28. veebruaril ja 1. märtsil 2001 vastu võetud arvamuse EUT C 139, 11.5.2001, lk 15.

d) kõikide telekommunikatsiooniteenuste osutajate õiglane ja mittediskrimineeriv panus universaalteenuse säilitamise ja arendamisse;

e) konkreetsete, ennustatavate ja piisavate mehhanismide olemasolu, mis tagaksid universaalteenuse säilitamise ja laiendamise vastavalt tehnoloogiale ja sotsiaalsele arengule;

f) kõik täiendavad põhimõtted, mida riikide reguleerivad asutused peavad avaliku huvi kaitsmiseks vajalikuks;

g) elektroonilise side foorumi või vaatluskeskuse loomine ELi tasandil, et võtta arvesse kõikide majandus- ja sotsiaalvaldkonnas osalejate ning teiste kodanikuühiskonna organisatsioonide arvamust.

5.7.3 Universaalteenuse osas peaks direktiiv hõlmama järgmisi aspekte:

a) vajadus reguleerida ettevõtjate klienditeenindust, sealhulgas võimalus kehtestada teenuse halvenemise korral klienditeeninduse kvaliteeditasemed;

b) karistustingimuste kindlaksmääramine suurema õiguskindluse tagamiseks;

c) lepingute muutmine;

d) teatavate aspektide kvaliteedi miinimumtasemed, mis võimaldavad riikide reguleerivatel asutustel soovi korral kehtestada kvaliteedi miinimumtasemed kõikidele teenustele;

e) üksikasjalike arvete esitamine ja täiustatud hinnakujundusteenused, millega tagatakse, et arvetel eristatakse kõik mitte-elektroonilise side teenused;

f) teenuste ja lõppseadmete ühishanked, mille suhtes tuleks kohaldada läbipaistvamat lepingute sõlmimise korda.

5.7.4 Universaalteenust käsitlevas ettepanekus ettenähtud tarbijakaitse parandamine ei taga tarbijatele täielikult Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklis 153 nõutud kõrgetasemelist kaitset, sest ettepanek ei anna tellijatele üldjuhul õigust elektrooniliste sidevõrkude või -teenuste osutajatega sõlmitud tähtajatutest lepingutest ilma trahvita taganeda.

5.7.5 Mõnes aspektis on kõnealust kaitset siiski parandatud, näiteks:

— teave läbipaistvate, ajakohaste ja võrreldavate hindade ning pakutavate teenuste kohta;

— määruse nr 2006/2004 muutmine, mis võimaldab teha rahvusvahelist koostööd soovimatu tegevuse, näiteks andme-
püügi⁽³⁾, küberahistamise ja saatja aadressi võltsimise tõkestamiseks.

⁽³⁾ Pettus, mille käigus võetakse ilma inimese nõusolekuta andmeid, mis on vajalikud tema panga jooksevkontole juurde pääsemiseks, ning juhitakse sellelt vahendeid kõrvale.

5.8 Mis puudutab eraelu puutumatus elektroonilise side sektoris, on komitee arvamisel, et ettepanek on kehtivate õigusaktidega võrreldes samm edasi, ja kutsub komisjoni üles tugedama üldkasutatavate sidevõrkude ja elektrooniliste sideteenuste kaudu edastatava teabe ja sellega seotud liiklusandmete konfidentsiaalsust vastavalt Euroopa Kohtu pretsedendiõiguses sätestatud kriteeriumidele ⁽¹⁴⁾.

5.8.1 Komitee toetab elektroonilise sidega seotud põhiõiguste (nagu eraelu puutumatus, isikuandmete kaitse), edastiste salastuse ja konfidentsiaalsuse ning teatavate intellektuaalomandiga seotud kaubanduslike aspektide tugevamat reguleerimist.

5.8.2 Julgeoleku osas ⁽¹⁵⁾ tuleks vastu võtta asjakohased meetmed võrguturbe tagamiseks ⁽¹⁶⁾ ja piisavalt kindlalt

krüptitud materjali kasutamiseks, et sel viisil parandada eraelu puutumatus.

5.8.3 Positiivne on kõnealuse direktiiviga sätestatud kaitse rakendamine üldkasutatavatele sidevõrkudele, mis võimaldavad kasutada andmete kogumise ja tuvastusseadmeid (sh sellised kontaktivabad seadmed nagu raadiosagedustuvastuse süsteemid) ⁽¹⁷⁾.

5.9 Seoses soovimatute kaubanduslike teadaannetega (rämpspost) kordab ⁽¹⁸⁾ komitee oma seisukohta, et õigusaktid peaksid ühemõtteliselt lähtuma tarbija selgesõnalise eelneva nõusoleku põhimõttest: soovimatute kaubanduslike teadaannete tõkestamisel peaksid esmatähtsad olema tarbija huvid. Seepärast tuleks astuda kõik vajalikud sammud, et tagada selle põhimõtte järgimine, kehtestades vajaduse korral tulemuslikke, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi.

Brüssel, 29. mai 2008

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee

president

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁴⁾ Vt eelkõige Euroopa Kohtu 29. jaanuari 2008. aasta kohtuasi C-275/06.

⁽¹⁵⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee koostab arvamust (INT/417) DT R/CESE 480/2008 võitluse kohta maksevahendite pettuse ja võltsimisega.

⁽¹⁶⁾ Vt aramus teemal „Võrgu- ja infoturvet“ (raportöör Daniel Retureau), EÜT C 48, 21.2.2002, lk 20.

⁽¹⁷⁾ Vt aramus teemal „Raadiosagedustuvastus (RFID)“ (raportöör Peter Morgan), ELT C 256, 27.10.2007, lk 66.

⁽¹⁸⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee täiskogu 24.–25. jaanuari 2001. aasta istungjärgul vastuvõetud aramus, EÜT C 123, 25.4.2001, lk 53.